"సొసంత్రమంటేందే?"

ఆనాడు పంద్రాగస్ట్. ససంత్రదినం. పొద్దుగాల్నే జెండావందునమయిపెయింది. పంచాయితాపీసుకాడోటి, బడికాడోటి జెండాలెత్తింద్రు. అన్నం తిని కూసున్న నాకు ఇంట్ల పొద్దువోతలేదు. బడికాడ ససంత్రదినంనాడు బడిపిల్లగండ్లకు సెమ్మది గది, వాలిబాల్, టొక్క ఆటలాడిత్తరు. గది సూత్తామని అంగీలాగు తొడుక్కొని బయిలెల్లిన. గొల్లగట్టయ్య, అయినె మనుమడు బక్కయ్య ఇద్దరు గలిసి గొర్లమంద కాడికి పోతంద్రు. నెత్తిమీదున్న రుమాల్ల మీదికెల్లి సెరో గొంగడి[38] కోలాట్లమేసుకున్నరు. బుజంమీదున్న మందకాడి కట్టెలకు ఆటోటితోటి డబ్బగిన్నెలూగులాడు తన్నయి. తాతమనుమలు పరాసికాలాడుకుంట, నవ్వుకుంట నడుత్తంద్రు. ఆల్లెనుక నేనున్న. ఆకిట్ల నిల్సున్న సాలె మచ్చయ్యాల్లం జూసి "మందకాడికి పోతన్నావె గట్టన్న ఇట్రా" అని పిలిసిండు.

ఆం....ఆం.......అనుకుంట తాత మనుమలు పోయి మచ్చయ్య దగ్గెర నిల్సున్నరు.

"నీ యవ్వ గియ్యల్ల గూడ గొర్లకాడికి పోవుడేనాయె?" అన్నడు మచ్చయ్య.

గట్టయ్య కనుబొమ్మలు మీదికని సూసిండు.

"ఇయ్యాల్లేందె? నువ్వేమో కొత్తంగ మాట్లాడవడ్తివి?" అన్నడు.

"నీగ్గిది తెలవదానె. ఇయ్యాల్ల ససంత్రదినం గాదె?"

ఆ మాటిని కండ్లు సిటుకరిచ్చిండు గట్టయ్య.

"అంటేందే?" అన్నడు. నేనాల్ల దగ్గెరికి పొయ్యి నిల్సున్న.

"ఏం పెద్ద మనిషివె నువ్వు. ససంత్రమంటె తెలువదానె?"

"నీ యక్క గొర్రె ముడ్డికి మూత్తుడ్సుకుంట బతికెటోన్ని నాగ్గవ్వన్నేమెరుకే? ససంత్రమంటేంది?' ' అనడిగిండు గట్టయ్య.

"గిన్నేండ్లాయె ససంత్రమచ్చి. నీకింకా తెలువదానె ససంత్రమంటె?" అన్నడు మచ్చయ్య.

"ఓర్నియ్యవ్వగి దానె.....! ఇయ్యాల్ల పంద్రాగష్టు గద. ససంత్రమంటె జెండవందునంగాదె! యాట జెండవందునం జేసుడు సూత్తనేవున్న నీ యక్క మల్ల మర్సేపోతున్న" అమాయకంగన్నడు గట్టయ్య.

ఆల్ల మాటలింటుంటె పొవుద్దిగాక అక్కన్నే నిల్సున్న.

"ససంత్రమంటె గంతే కాదే గట్టన్నని మనోల్లు మనలనేలుడు, అంతకుముందు ఇంగ్లిషోడు మనమీద రాజ్జెం సేత్తుండె. గాంధి గిట్ట కొట్లాడి ఆల్ల నెల్లంగొట్టింద్రు. గిది నువ్వెండ్లే!"

"అరె నిచ్చమే......గిప్పుడు యాదికత్తంది నీ యక్క! నేను సిన్నగున్నప్పుడు గాంధిమారాజు ససంత్రం కోసురం కొట్లాడుతండన్నరు. అటెనుక కొన్నొద్దులకు ససంత్రమచ్చిందన్నరు. కని నా కయితె గప్పటికున్న గిప్పటికి పరుకు[39] కన్పిత్తలేదే?"

"గవ్వేం మాటలే గట్టన్న! ఎంతయిన పరాయోడు మనల్నేలిందానికున్న మనం మనల్నేలుకున్న దానికి పరుకుండదానె బలెటోనివి గని.....నా సంగతే సూల్లేవు. మా అయ్య మొగ్గం నేసుకుంట బతికెటోడా! గప్పుడు కడుపన్న నిండేది గాపాయె. నేను బట్టలబ్యారం జేత్తన్నవా? కడుపునిండ బువ్వయితె దొరుకుతంద లేద? ససంత్రం రాకుంటె గిట్లుండేదా సెప్పు?"

"నువ్వన్నది నువ్వద్దే గావచ్చు కని మచ్చన్న. నాకు గవ్వన్నేమెరుకనే సెప్పు! ఎనుకట మా తాత మా అయ్య గొర్లు గాసుకుంటనే బతికింద్రు. గిప్పుడు నేను, నా కొడుకు గూడ గా జీవాలతోనే బతుకుతన్నం. ఇగో గీ పదేండ్ల పొల్లగాడు నా మనుమడు గూడ గొర్లనే గాత్తండు. ససంత్రమచ్చినా గని మా అసోంటోల్లయితె గిట్లనె ఉన్నరే. కాదంటవా సెప్పు?"

"నీ మాటలు గని నిన్ను సదివియ్యంగెవ్వలద్దన్నరు సెప్పు? నీ మనుమన్నన్న ఎందుకు బడికి తోలియ్యలే సెప్పు. ససంత్రమచ్చినంక సిన్నోల్లకు గూడ బడులచ్చె.

మనం బస్సులంజూసినమా? గిప్పుడు మనూరికి గూడ బస్సు నడువవట్టె".

"నువ్వన్నట్టు గివ్వీటితోని కొంతమందికి లాబం మా అయితందే! కని నా అసోంటోనికి కన్నాగురం పొవుటానికేం పన్జెప్పు? నేన్నా అరువయేండ్లల్ల మున్నాలుగు మట్ల బస్సెక్కిన గంతే. అయినా గని గీ బస్సుండుడు మంచిదే అనుకో. ఇగ పొల్లగండ్లను బల్లెకు తోల్దామంటె నా అసోంటోనికెల్తదా సెప్పు? ఏడెనిమిదేండ్లచ్చినయంటె పన్లె పడేసుడేనాయె! అల్లను సదివిచ్చుకుంట కూసుంటె నోట్లెకు బువ్వెట్ల రావాలె సెప్పు. మల్ల సదువుకున్నోల్ల సంగజ్జాత్తలేనా?"

సదువయిపోయి నౌకరచ్చినంక రెక్కలచ్చిన పచ్చులోలె[40] సెంగోబిల్లంటంద్రు. అందరట్లనే

ఉంటరంటిలేసని సదువుకున్నోల్లు కొంత లంగలుంటరె. గవ్వన్నిగాదు గని నాకు ఎల్లకనే సదివిచ్చుడు గాలే. మల్ల సదువుకున్నోల్లు సానమంధ్ధి నౌకర్లు లేకుంటనే ఉండిరి. నీ యవ్వ. సొంచేపాయె మాట్లాడవట్టి. ముచ్చెట సంబురాస దొంగ తిండి మరిసినట్టు గావట్టె. మందలేపినోల్లు ఆకటికేడ్తరు. నేంబోతన్ననే మచ్చన్న! ఎంత పంద్రాగట్టయిన పనికి పోందెల్లుతాదె?" అని పోబోయిండు గట్టయ్య.

"అట్లాగు తాత" నేననంగనే నిల్చున్నడు.

ఏందన్నట్టు నా మొకాన సూత్తండు.

"అయితె తాత నీకు ససంత్రం రాకముందటికున్ను గిప్పటికి పెద్ద పరుకు గనపడుతలేదంటవు. మరి గప్పటికాలం మంచిదంటవా? గిప్పటిదా?" అన్న.

"నాతోని దిల్లక్ సేత్తన్నవా మనుమడ? సదువుకున్నోల్లు మీరు. మీకు, నేం జెప్పెటోన్నా సెప్పు. మీకు తెలువందేంది? సదువుకున్నోల్లను నాలుగు కండ్లున్నోల్లంటరు....." అన్నడు గట్టయ్య.

"గది గాత్తాత. నీకెట్లనిపిత్తందో సెప్పుమంటన్న"

"ఇగో మనుమడ! గప్పుడు పల్లెటూల్లల్ల గా రజాకార్లు మస్తుగ సాగిచ్చుకున్నరు. ఆడోల్లను బట్టలిడిపిచ్చి బతుకమ్మ లాడిపిచ్చింద్రు. బజార్ల కండ్లవడ్డ గొర్రె, మ్యాక కోడి దేన్నిడిసి పెట్టలె. మే మస్తు ఎట్టి గొర్లిచ్చినం. అల్లత్తంద్రని ఎప్పుడు గజ్జగజ్జనుక్కుంటనే ఉన్నం. అటెనుక ససంత్రమచ్చి కొన్నేండ్లయినంక అల్లబాదలు మా తప్పినయి. కని పట్వారోల్లు, పోలీసుపటేండ్లు, దొరలసొంటోల్లు దోసుకునుడు మొదలువెట్టింద్రు. అల్లకంటెక్కొనే గీల్లకు ఎట్టి గొర్లిచ్చినం. అల్లకెదురుంగ మొకమెత్తి మాట్లాడలే దొరలకెదురుంగ మాట్లాడలే. గీ దొరల్ది కొన్నొద్దులవట్టి మునుపటి తీరుగేం సాగుతలేదు.

కని రొండుమూడేండ్లవట్టి గాల్లెవరో నగుసులైట్లట. గాల్ల కోసురమని ఊల్లకచ్చి మస్తు గొడుతంద్రు పోలీసోల్లు. ఏమెరుక లేనోల్లను గూడ ఇడ్సి పెడ్తలేరు. ఎప్పటి తిప్పలప్పుడుండనే ఉంది మనుమడ! కని గప్పుడైన, గిప్పుడైన బొక్కలు కలికలిగాంగ పన్జేసినా గని బొత్తనిండుడు కట్టమే అయితంది. నీ అవ్వ ఎట్ల బతుకుడో ఏమో! ఇగ పొయ్యత్త మనుమడ. ఆకటాల్లయిపాయె" అనుకుంటెల్లిపెయిండు గట్టయ్య.

ససంత్రమంటె జెండావందునమని, పంద్రాగస్టంటె పాటలు పాడుడని [illegible] గట్టయ్య బతుకు నేర్పిచ్చిన పాటాల్తోని సెప్పిన సత్తాలను గురించి ఆలోచించుకుం[illegible] సప్సన. గట్టియ్య మాటలు యాదికత్తె నాకు నలుపయేండ్ల ససంత్రం కండ్లముందు క[illegible] [illegible] తెలువన్తనం మరోదిక్కు ఉసార్తనం యాదికత్తది. గా అమాయకులే తిరుగబడ్తంద్రంటె గమ్మతని[illegible]

☆ ☆ ☆